FRILUFTS FÖRSKOLOR

Verksamhetsberättelse

Verksamhetsåret ht 2018 – vt 2019

Frilufts Förskolor Broby

Förskolans yttre och inre miljö

Frilufts Förskolor Broby ligger i Erikslund, Täby med radhus och villor som närmsta grannar. Gården övergår i skog och på andra sidan staketet börjar den stora skogen med berghällar, tallskogar och blåbärssnår.
På vår egen skogsgård med berghällen åker vi pulka på vintern och de höga tallarna ger oss skydd för solen på somrarna. På konstgräset på den inre gården åker vi skridskor på vintern och de andra årstiderna bjuder den in till rörelseövningar och gemensamma samlingar.
Huset är byggt för två avdelningar, Skatan och Kråkan, men barngrupperna är tre, Upptäckare, Utforskare och Äventyrare.
Maten på Broby får vi från ett cateringföretag i Bromma. Där lagar kocken Åsa med hjälp av Charalabos (Babis) maten efter Livsmedelsverkets riktlinjer och rekommendationer om mat för små barn. Vår mat är minst 40% ekologisk och alla mjölkprodukter och bananer är alltid ekologiska.

Barn och pedagoger

Upptäckarna har under verksamhetsåret varit 10 barn på hösten, två barn skolades in i januari och ett tredje efter påsk och blev då barnantalet 13. Barnen är i åldrarna 1-3 år och två pedagoger. På höstterminen anställde vi Linnéa, förskollärare. Hon arbetade 32 timmar/veckan. Lana biolog, har arbetat 40 timmar i veckan med Upptäckarna.

Utforskarna har under året varit 20 barn 3-4 år och tre pedagoger. Åsa barnskötare 40 timmar/veckan arbetade tillsammans med Axel barnskötare 40 timmar/veckan och Marit, förskollärare 40 timmar/veckan. Marit började hos oss i september.

I *Äventyrargruppen* har barnen varit sju stycken tillsammans med Heléne, förskollärare 32 timmar/veckan. Från och med mars tog Anna vid gruppen när Heléne blev sjukskriven. Anna är tillbaka efter föräldraledighet och har arbetat 35 timmar/veckan.
Årets inskolningar har skett på hösten i början på läsåret, i januari och ett barn började i april.

Planering och utveckling

I början på det nya läsåret stängde förskolan för att planera inför terminen. Vårterminen började även den med en stängd dag för planering. Planeringsdagarna är tillägnade tid för att sammanställa en gemensam verksamhetsplan med mål för vår pedagogiska verksamhet utifrån läroplan för förskolan (Lpfö98/16) och våra tidigare utvärderingar av verksamheten. Vårens planeringsdag låg ansluten till en extra dag med föreläsning angående den nya läroplanen som börjar gälla 1 juli 2019.

Varje termin har vi en utvecklingsdag. Då har det funnits möjlighet till omsorg för barn som behöver det på någon av Frilufts Förskolors två andra förskolor i Täby. På höstens utvecklingsdag arbetade hela arbetslaget med frågor om bemötande och förhållningssätt i diskrimineringsfrågor, kränkningar och likabehandlingsfrågor. Det är ett fortgående och löpande arbete som ständigt är aktuellt och kräver kontinuerliga diskussioner. På vårens utvecklingsdag arbetade vi med att utveckla den

pedagogiska dokumentationen och hur Förskoleappen är en del av att förbättra och förtydliga dokumentationen för barnen, verksamheten, vårdnadshavare och pedagoger.
Pedagogiska möten kvällstid har under höstterminen varit åtta totalt och sju på vårterminen. Alla pedagoger har gått på interna förskollärar- och barnskötarträffar där vi träffats för samverkan och fördjupade kunskaper.

Samverkan förskola och vårdnadshavare

Broby har under läsåret inte haft några samverkanföräldrar. Vi önskar gärna att några föräldrar anmäler intresse för samverkan för kommande läsår. Samverkansföräldrar har som uppgift att föra hela vårdnadshavargruppens talan om sådant som rör barnen.

På årets Informationsmöte som hölls på höstterminen presenterade pedagogerna det nya materialet ”före Bornholmsmodellen” som vi valt att arbeta med under året.
I November bjöd vi in till Öppet hus och lek på gården för nya barn. Luciafirandet hölls på morgonen som en gemensam storsamling där barn och föräldrar sjöng tillsammans. I april bjöd Broby in till dropin-frukost och öppet hus för nya barn och andra nyfikna. Vårterminen avslutades med sommarfest i vår skog för alla barn och vuxna.

På Förskoleappen kan vårdnadshavare följa sina barns utveckling och ta del av information som rör verksamheten.
Vårdnadshavare bjuds varje termin in till utvecklingssamtal för att samtala om sitt/sina barns individuella utveckling.

Gemensamma mål och styrdokument

Förskolan styrs av Läroplan för förskolan 98/16 och Frilufts Förskolors metod är utomhus- och naturpedagogik. Vi strävar efter att flytta ut verksamheten på gården och ut i skog och mark så länge det är Tryggt, Roligt och Lärorikt. Frilufts Förskolors har även en egen ”Grön tråd” och en övar-prövar-lär med naturpedagogiken som vi följer i mån av möjlighet. De dokumenten visar vägen för vår utomhuspedagogik och hjälper oss bidra till en positiv inställning till friluftsliv och de olika förutsättningar olikt väder ger oss. I skogen är vi alla på lika villkor och den ger möjlighet till ett könsneutralt lärande. Veda och Barke finns med i den dagliga verksamheten som pedagogiskt material i temauppstart, konfliktlösningar eller som sagoberättare.

Språkutveckling med Före Bornholmsmodellen.
I naturliga sammanhang så som vid matbordet och vid påklädning etc. lär sig barn språk. Alla grupper har haft språksamlingar med syftet att utveckla förståelse, ordförråd och andra delar i kommunikation såsom tonfall och satsmelodier.
Före Bornholmsmodellen inkluderar högläsning och samtal runt en saga i taget, återberättande, rim, medvetenhet om barnens för och efternamn och vilken bokstav som hörs sist och först. Många av barnen har upptäckt lustigheten med att rimma på riktiga och påhittade ord. Barnen klappar takten till sånger och ramsor och många kan presentera både sitt för- och efternamn. Barnens föräldrar har upplevt att barnen har mycket språkande på nya sätt med sig hem, såsom rim och sånger.

Grön flagg
Grön Flagg arbetet har präglats av de tre rubrikerna som vi satte som årets mål. Under rubriken *Återvinning* har barnen varit aktiva under hela året att plocka skräp i vår närmiljö och blivit sanna skräpdetektiver som hittar, samlar och sorterar skräp. Under skräpplockarveckan fick barnen fördjupade kunskaper om var skräpet kommer ifrån, hur det kan tas till vara på och hur vi kan minska vårt avfall. I *Global samverkan* har vi uppmärksammat Earth hour och det ekologiska fotavtrycken vi gör. Vad är bra för jorden och vad kan vi göra för att låta jorden må bra.
När barnen följt processen i komposten från fruktskrutt till jord och varit med och odlat i odlingslotten har vi uppmärksammat *Matavfall och odling.*
För att minska pappersförbrukning på Broby har alla barn fått en varsin hemmatillverkad ritbok som de skapar i. När boken är fylld får den tas med hem och då har barnen fått en ny bok.

TRE SKA BLI NOLL, Plan mot diskriminering och kränkande behandling och Barnkonventionen.
I det dagliga arbetet på förskolan pratar pedagogerna med barnen om gränser och och individers privata områden och att respektera andras gränser. Tre ska bli noll handlar om att stoppa sexuellt utnyttjande av barn genom att upplysa barn om gränslösa beteende från vuxna och visa att de finns alltid vuxna de kan lita på och anförtro sig åt.
Pedagogerna har genom dialog och samarbete skapat en samsyn på konflikthantering och hur vi aktivt kan hjälpa barn att hitta lösningar till problem och stötta dem i de sociala sammanhangen inom förskolan.
På hösten firade vi FNdagen och hela veckan ägnade vi åt att synliggöra barnens rättigheter i barnkonventionen.

Pedagogisk dokumentation
Förskollärarna har deltagit i en heldags utbildning om värdet i den pedagogiska dokumentationen för verksamheten och barnens utbildning. Hur vi genom dokumentationerna ser barnens intressen och hur vi kan använda oss av deras kunskap när vi planerar. Barnskötarna har också deltagit i utbildningstillfälle för att få förståelse för vad barnens tankar kan leda oss till. I och med att vi blivit förtrognare med Förskoleappen som digitalt verktyg i dokumentationerna känns det som vårdnadshavare blivit mer involverade i sina barns utveckling.

När barnet slutar på förskolan laddar föräldrarna själva hem dokumentationerna om sitt barn.

Utvecklingsområden
Den 1 juli 2019 blir den nya läroplanen giltig och under hösten kommer vi att arbeta efter de nya riktlinjerna. Det kräver att vi sätter oss in i och skapar en gemensam förståelse för vad läroplanen föreskriver.

Upptäckare
Under året har det successivt fyllts på med barn i Upptäckargruppen. För att skapa trygghet i gruppen har vi arbetat för ett tillåtande klimat tillsammans med barnen.

Genom tydlighet och fasta rutiner har barnen fått lära sig vad som händer vid olika tidpunkter över dagen.

Upptäckarna har uppmuntrats till delaktighet i olika vardagsmoment såsom dukning, klä på sig, tvätta händerna, servera vid måltider och hjälpa varandra. Vi har jobbat mycket med rutinerna och tydliga instruktioner. Upptäckarna vet vad vi ska göra vid olika situationer under dagen. I våra dagliga samlingar har barnen fått öva att säga sitt namn där vi haft upprop med hjälp av en boll som rullats mellan oss.

Genom samtal i vardagen och med hjälp av våra Kompisböcker har vi pratat om att vänta på sin tur, känslor, att säga förlåt och att visa hänsyn till kompisarna. Upptäckarna har uppmuntrats att ta hand om varandra, hjälpa varandra och respektera varandra. Vi har tränat på att visa eller säga stopp och lyssna på stopp.

Vårt masktema har varit väldigt uppskattat av barnen. Med maskkompostlådor har Upptäckarna kunnat utforska hur maskarna lever, rör på sig och hur de gräver gångar. Barnen har matat maskarna med fruktrester och kunnat se hur snabbt de försvunnit. Temat har varit ett bra sätt att prata om naturen och om respekt som vi ska ha mot alla och allt runt om oss.
Under våra miljöveckor på förskolan har vi övat på sopsortering, återvinning och odling. Upptäckarna har fått vara skräpplockare och miljöhjältar.

Alla upptäckare har fått gå till skogen själva i sin takt. Grovmotoriken har stimulerats dagligen både i naturen och på vår gård i barnens lek, genom att barnen hoppar, klättrar, dansar, balanserar, springer, kryper med mera. Upptäckarna har genom detta fått träna sin uthållighet samt känslan att klara mer för varje gång. Finmotoriken har stimulerats när barnen äter, klär sig, bygger med duplo och plus plus, ritar och målar.

Vi har jobbat med Bornholm varje vecka och nästan dagligen med sångpåsar och sångkort med teckenstöd. Upptäckarna har varit medberättare i sagorna och använder tecken. Även de yngsta, som inte pratar, har deltagit med sitt kroppsspråk. Babblarna har varit centrala i våra språkutvecklingsövningar där vi arbetat mycket med Bobbos väska där vi kunnat samtala kring de olika Babblarna och deras färg och språkljud. Genom upprepning har barnen lärt känna samtliga Babblare väl och själva fått hålla samlingar med Bobbos väska.

Barnen har utmanats med tärningsuppdrag och genom det tränat på rumsuppfattning, prepositioner, antal och mätning. Barnen har hämtat kottar och räknat, mätt handen med pinne, hoppat på ett ben och undersökt hur många barn som får plats på en sten.

Det nära samarbetet med de andra grupperna på förskolan har gett upptäckarna möjlighet att växa och utvecklas genom observation och iakttagelse av de äldre barnen.

Linnéa och Lana – Upptäckarnas pedagoger

Utforskare

Årets Utforskargrupp har varit en stor grupp som vi har delat upp i mindre grupper när vi gått iväg till skogen. Vi har jobbat för att alla ska måna om varandra i Utforskargruppen.
Att arbeta i den mindre gruppen har gett barnen möjlighet till ökat inflytande, trygghet och mer pedagogtid till varje enskilt barn samt stärkt gruppen i att kunna vara delaktiga.

Som redskap för att utveckla och stimulera barnens språkutveckling har vi arbetat med Före Bornholmsmodellen för att öka barnens ordförråd, ge förmåga att leka med ord och bli mer intresserade för språket och utökat barnens känsla för språk genom ansiktsuttryck, tonläge, sång, dans och kroppsspråk. I och med Före Bornholmsmodellen har Utforskarna fått en trygghet i att tala inför andra, återberätta sagor och händelser i vardagen vilket stärkt självkänslan hos barnen.
Med hjälp av kompisböckerna, andra sagor och aktiviteter har vi stärkt barnen i att lyssna, komma överens, dela med sig, säga förlåt, samarbeta, lugna ner sig, sprida glädje, vänta på sin tur, säga stopp, visa sina känslor och sätta ord på händelser. Vi har jobbat med känslor och att känna trygghet i att alla känslor är okej. Genom sagor och samtal i vardagen så har barnen fått känna efter och känna igen sig i olika känslor samt att sätta ord på sina egna känslor. Med hjälp av Före Bornholmsmodellen har barnen fått möjlighet att stärka sin sociala kompetens, skapa trygghet och gemenskap genom att lyssna på varandra, fått ett bredare ordförråd för bättre kommunikation när de samtalat i grupp, väntat på sin tur och respektera varandras likheter och olikheter. Vi har försökt att jobba med att alla barn ska ha en plats i gruppen, en tydlig roll i samspelet och att leken har en början, mitten och slut. Vid konfliktsituationer har vi försökt att alla barn ska komma till tals och gett dem ett språk, utrymme och verktyg för att lösa konflikten tillsammans.

För att öka barnens intresse och förståelse för grundläggande matematik har vi med hjälp av uppdragskort skapat intresse för matematik i förskolan. Vi har till exempel arbetat med mönster, former, storlek, antal samt använt oss av matematiska begrepp för att vidga barnens matematiska kunskap. Genom att upprepa arbetsuppgifterna har vi skapat förståelse och en grund att jobba vidare på. Även i vardagen ser vi att matematiken finns med oss när vi använder de ord och begrepp som vi lärt oss i det vardagliga språket.

När vi arbetat med Grön Flagg har vi förmedlat att alla kan göra skillnad och har ett eget ansvar när vi gemensamt jobbar för en hållbar utveckling. Vi har under våra temaveckor Earth Hour och Håll Sverige rent arbetat med olika sagor och aktiviteter för att göra barnen uppmärksamma på det ekologiska fotavtrycket och hur människan påverkar sin miljö, både i vår närmiljö och globalt. Bland annat har vi pratat om matsvinn, vikten av att äta hälsosamt, vad maten har för betydelse för människans utveckling och hälsa. Vi har läst sagan om Hajen Kaj och pratat om skräp i vatten och hur det påverkar vattnet, djurlivet och i slutet på näringskedjan oss människor. Allemansråttan har varit oss en trogen kompis då vi läst sagan om Allemansrätten och fått höra barnens tankar om hur vi vill ha det i vår miljö. Vi har även jobbat med odling och groddat alfa alfagroddar, sått tomater och solrosor. I

odlingen följer barnen kretsloppet från att själva ta frön från tomaten till att se en planta växa.

För att öka förståelsen för enkel teknik i vardagen har vi genom att visa, fundera och utforskat hur teknik fungerar vid olika situationer, tillexempel vid måltider använda kniv och gaffel, påklädning, dra upp dragkedjor och knyta skorna, skapande, klippa, hur man använder penna, hammare, såg och att tälja i skogen. Barnen har utmanat sin grovmotorik när de hittat olika tekniker för att ta sig upp för ett berg, balansera, klättra och springa. För att alla barn skall känna trygghet i sin egen kroppsuppfattning och förmåga att utveckla och utmana sitt rörelsemönster har vi en naturlig ingång i både fin och grov motorik genom vår utomhuspedagogik. Grovmotoriken stimuleras genom att barnen hoppar, studsar, dansar, klättrar, ramlar, balanserar, springer, smyger, rullar, ålar och finmotoriken stimuleras när barnen undersöker småkryp, ritar, målar, bygger, pusslar, odlar, äter och klär på sig. Barnen har även fått kämpa med skridskoåkning och skidåkning vilket kräver mycket kämpaglöd, koncentration och uthållighet.

Före jul deltog vi i en sångteater i Täby kyrka vilket var mycket roligt och uppskattat av barnen. Då fick vi även åka buss vilket var roligt och spännande.

Marit, Åsa, Axel - Utforskarnas pedagoger

Äventyrare

Äventyrarna visade ett gemensamt intresse för Rymden tidigt under hösten och utifrån det arbetade vi med rymdtema. Efter att ha tagit reda på vad Äventyrarna ville veta om rymden besökte vi biblioteket och lånade böcker. Barnen byggde upp en egen rymd på avdelningen och gjorde ritningar till rymdraketer som de sedan konstruerade av mjölkkartonger och annat återbruksmaterial. Vi besökte Naturhistoriska Riksmuseet där barnen tog bilder av sig själva som astronauter. Astronautfotona satte vi upp i deras egenbyggda rymd. Före och efter temat har Äventyrarna fått svara på frågan om vad de vet om rymden. Det visar vad de har lärt sig och hjälper till att få syn på sitt eget lärande med aktivt informationssökande.

Barnen fick under början av hösten önska något som de ville göra under året. Efter önskemål har de bland annat plockat skräp, åkt buss, tåg, tunnelbana samt spårvagn. Vi besökte kommunhuset, gick på svampexpedition, tittade på var Heléne bor samt gjort ett besök till Skansen och Naturhistoriska Riksmuséet. Vi gick även Stolpaleden både under hösten och som avslutning på vårterminen. Att göra barnen delaktiga i planeringen och utförandet av utbildningen stärker dem i tilltron till sin egen förmåga.

Genom vårt besök på Skansen fick barnen öva på att ta ansvar och öva på att resa med kollektivtrafik, hjälpas åt att hålla ihop och gå tillsammans i större grupp i stadstrafik.
För att stärka gruppen i sin sociala kompetens har vi under året haft flera lekutmaningar. Lekutmaningarna har medfört att alla har fått leka med alla för att då få en möjlighet att få tid att lära känna varandra på lika villkor. Exempelvis har vi haft

hela havet stormar i skogen fast utan att någon åker ut för att träna på förutbestämda lekregler.
Vi valde att arbeta med tvärgrupper tillsammans med utforskargruppen under den sista delen av vårterminen för att utvidga kompisrelationer och träna på hänsynstagande till varandra. Vi har även arbetat med trivselregler/kompisregler i gruppen och försökt arbeta för tanken om gemensam trevnad.

Äventyrarna deltog på höstterminen i ett nationellt forskningsförsök .
Nyckelpigeförsöket började med stor entusiasm men efter några veckors sökande och endast en hittad nyckelpiga så svalnade intresset.
Intresset blev desto större för att ta hand om de sju vandrade pinnarna som Äventyrarna hade på avdelningen. Alla fick döpa var sin vandrande pinne och tillsammans såg vi till att de fick vatten och hade växter för att må bra. Barnen följde pinnarnas livscykel från små pinnar till fullvuxna pinnar som ömsat skinn, tappat ben och sedan dött.
Vi har genom projektet Kretsloppsburken kunnat knyta an till projektet om rymden då vi kommit in på jordklotets inre lager, atmosfär och ozonlagret. Här vi även pratat om Grön Flagg, återbruk/kretslopp då allt levande i kretsloppsburken återbrukas i kretsloppet precis som i vår atmosfär.

Äventyrarna har haft många grovmotoriska moment under året för att träna uthållighet och känslan av att klara av svåra saker som att bemästra skridskor och skidor i årets skid- och skridskoskola. Tillsammans med Stormyrens Äventyrare vandrade vi till deras vindskydd och till Mörtsjön för att prova på att meta. I år har vi kunnat åka skridskor både i ishall, på gården och avslutningsvis kunde vi åka på naturis på Rönningesjön. Under de veckor som snön låg vit på marken hade vi skidskola och avslutade med Veda- och Barkeloppet tillsammans med hela förskolan.
Under våren arbetade vi tillsammans med Lundens Äventyrare med Hitta Vilse. Vi övade på att stanna och krama ett träd, bygga koja för att hålla värmen och lägga mönster och klä granar för att synas och höras. Som avslutning gick vi Hitta Vilsestigen vid Rönninge by med vandring dit från Lundens förskola tillsammans med deras Äventyrare.

Vi har under året arbetat med språkutveckling efter materialet Före Bornholmsmodellen. Det har gett oss många nya rim, ramsor och sagor. Barnen har fått upp ögonen för att rimma och ett intresse för att ljuda. Under hösten fick barnen även ta med var sin bok som de presenterade och som vi sedan har läst under vår vila. Barnen har övat på att hitta på egna sagor med hjälp av sagotärningar och ”trollringen”.
Äventyrarna har även fått göra flera egna dokumentationer med digitala verktyg. De har tagit kort på något de gjort och sedan berättat om det med egna ord för pedagogen. De har även bestämt layout på sin dokumentation själva.

I våra matematiksamlingar i skogen har vi använt oss av skogens material med hjälp av bland annat Gerd Strandbergs uppdragskort. Mattemasken hjälper barnen att få grepp om talet tio. Vi har även använt av oss leken tio kompisar för att upplysa barnen vidare kring talet tio.

Genom att låta gruppen få göra naturtavlor i skogen har de fått möjlighet att använda sig av olika lägesord. Skogen har också gett oss möjligheten att utforska vad en meter är. Vi har arbetat mycket med mönster i skogen. Vi undersökte vad ett mönster är, undersökte olika mönster, gjorde egna mönster både i grupp och enskilt. Vi fotograferade våra mönster och ritade av dem. Här fick Äventyrarna öva på att ta instruktioner och genom upprepningar skapa egna mönster.

Heléne/Anna – Äventyrarnas pedagoger